

**Bibliografia sobre
ocultisme, paraciències i
esoterisme:
Articles (1901-1939)**

Jordi Ardanuy

Versió 3.1 Agost de 2026

Sumari

<i>Astrologia, endevinació, profecies i criptohermenèutica</i>	4
Endevinació en general	4
Prediccions anuals i similars	4
Profecies	4
Història i textos antics.....	4
Rabdomància [radioestèsia, rabdologia, geobiologia, Feng Shui, saurins]	4
Doctrina	4
Congressos, conferències, homenatges i fires	4
Història, interpretació i anàlisi	5
Saurins	5
<i>Bibliogràfic</i>	5
Ressenyes bibliogràfiques	5
No Ficció.....	5
<i>Biogràfic</i>	5
<i>Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires</i>	5
Conferències i xerrades	5
<i>Criptozoologia</i>	6
Bèsties aquàtiques	6
Part forana	6
<i>Entrevistes i opinions</i>	6
Opinions	6
<i>Escepticisme</i>	6
<i>Fetilleria, malediccions, rituals i encanteris</i>	6
Bruixeria	6
Bruixeria dels segles XIV, XV, XVI, XVII i XVIII	6
Bruixeria dels segles XIX i XX.....	6
Malediccions	6
<i>Moviments ocultistes [Socioreligions]</i>	7
Espiritisme	7
Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires.....	7
Doctrinal	7
Entrevistes i opinions	7
Esdeveniments socials i incidents	9
Organitzacions i xarxes	9
Sessions.....	9
Transcomunicacions	9
Maçoneria	10
Rosacreu	10
Perspectives i opinions	10
Teosofisme	10

Administracions públiques.....	10
Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires.....	10
Mitjans de comunicació.....	10
Entrevistes i opinions	11
Unió Mental Internacional.....	11
Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires.....	11
<i>Parapsicologia (metapsíquica) i fenòmens paranormals en general</i>	<i>11</i>
Bibliogràfic	11
Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires.....	12
Conferències i xerrades.....	12
Edificis encantats.....	12
Entrevistes i opinions	13
Opinions.....	13
Espectacles.....	13
Fantasmès, apareguts, ectoplasmès, etc. [Fenòmens psi-ε]	14
Psíquics, paragnostes, clarividents i místics	14
Mèdiums psíquics	14
Psíquics i clarividents en general	14
Visions religioses i fenòmens místics	14
Reencarnació i supervivència de la memòria	14
Telepatia, precognició i clarividència [Fenòmens psi-γ].....	14
Visions religioses	15
<i>Serveis.....</i>	<i>15</i>
<i>Terapèutica, guariments, suggestió i hipnosi.....</i>	<i>15</i>
Asueroteràpia	15
Guaridors [magnetitzadors, sanadors,...]	16
Països Catalans.....	16
Suggestió, hipnosi, magnetisme animal i mesmerisme	16
Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires.....	17
Docència	17
Espectacles.....	17
<i>Ufologia</i>	<i>18</i>
Observacions, deteccions i albiraments	18
Llums al cel, pors aèries, màquines volants (observacions prearnoldianes)	18

Astrologia, endevinació, profecies i criptohermenèutica

Endevinació en general

Prediccions anuals i similars

- Tafarier [pseud.]. «Garbuix. Aquest any el món perilla». *La Veu de l'Empordà*, núm. 1225 (31 de març de 1928), p. 9.

Profecies

Història i textos antics

- Pere Bohigas Balaguer. «Profecies de Fra Anselm Turmeda (1406)». *Estudis Universitaris Catalanas*, núm. 9 (1915-1916), p. 173-181.
- Pere Bohigas Balaguer. «Profecies de Merlí. Altres profecies contingudes en manuscrits catalans». *Butlletí de la Biblioteca de Catalunya*, núm. 8 (1934), p. 253-279.
- Jordi Rubió Balaguer. «Un text català de “La Profecia de l'Ase” de Fra Anselm Turmeda». *Estudis Universitaris Catalanas*, núm. 7 (1913), p. 2-24.

Rabdomància [radioestèsia, rabdologia, geobiologia, Feng Shui, saurins]

Doctrina

- Ramon Capdevila. «Parlem de rabdologia». *Agricultura. Revista agrícola catalana*, Any XI, núm. 14 (20 de juliol de 1927), p. 394-396.
- «Com s'explica la rabdologia». *La Publicitat*, núm. 16.687 (11 de setembre de 1927), p. 5.
- Bartomeu Darder Pericàs. «Algunes investigacions sobre les vergelles dels saurins». *Ciència*, núm. 7 (agost 1926), p. 297-310.
- Bartomeu Darder Pericàs. «Algunes investigacions sobre les vergelles dels saurins. 2a part». *Ciència*, núm. 8 (setembre de 1926), p. 354-359.
- Bartomeu Darder Pericàs. «La qüestió dels saurins davant la ciència». *La Nostra Terra*, 30 (1930), p. 7-17. [Publicació de Palma].
- Bartomeu Darder Pericàs. «La vergella dels saurins i les seves aplicacions industrials». *Ciència*, vol. 4, núm. 32 (1929), p. 63-67. [Extracte de dos treballs publicats a Stuttgart el 1913 i el 1927].
- Norbert Font Sagué. «Els aparells de buscar aigua». *La Veu de Catalunya*, núm. 4.032 (17 d'abril de 1910), p. 2. [Al·lusió irònica a les vergelles dels saurins, que considera caducades].
- Tirs Fuentes Tejero. «La vergella dels saurins». *Ciència. Revista catalana de ciència i tecnologia*, vol. 3, núm. 23 (1928), p. 216-218.
- Kurt Osswald. «Algunes observacions geològiques amb la vergella dels saurins». *Ciència. Revista catalana de ciència i tecnologia*, vol. 3, núm. 21 (1928), p. 49-54.

Congressos, conferències, homenatges i fires

Conferències

- «La vergella dels saurins considerada sota el seu aspecte científic». *Diari de Tarragona* (24 de juliol de 1932) p. 2. [Conferència 21 de juliol a l'Ateneu de Tarragona].
- «Sobre estudis per prospecció ràbdica del subsòl del Pla de Barcelona i del Vallès». *Butlletí de la Institució Catalana d'Història Natural*, vol. 29, núm. 4-5 (abril de 1929), p. 80. [Comunicació de Domènec Palet a la Sessió Científica del 22 maig de 1929 (p. 78-81)].

Congressos i convencions

- «Radiestesia». *Mirador*, núm. 334 (11 de juliol de 1935), p. 3. [Anècdota IV Congrés de radioestèsia a París].

Història, interpretació i anàlisi

- Epifani de Fortuny. «Un concurs de saurins». *Agricultura. Revista agrícola catalana*, Any XI, núm. 9 (5 de maig de 1927), p. 236-240.
- Humbert Torres. «Vergelles í Saurís. (Nota informativa i crítica)». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 52 (25 de juliol de 1927), p. 2-4.

Saurins

- «Coses d'En Serra». *Mirador*, núm. 57 (27 de febrer de 1930) p. 2. [Sobre el saurí i polític Domènec Palet i Barba].
- «Diputat i saurí». *Mirador*, núm. 181 (21 de juliol de 1932) p. 2. [Sobre el saurí i polític Domènec Palet i Barba].
- Neptú [pseud.]. «A la resserca d'aigua». *Sol Ixent*, núm. 107 (26 de novembre de 1927), p. 1-2.
- «Notícies». *Sol Ixent*, núm. 106 (12 de novembre de 1927), p. 4.
- «Notícies». *Sol Ixent*, núm. 107 (26 de novembre de 1927), p. 6.

Bibliogràfic

Ressenyes bibliogràfiques

No Ficció

- Pau Ribes. «M. Lallemand. 'Notes sur l'occultisme'. Bruxelles; Ed. De la Nouvelle Equipe; Edit. R. Henriquez, 1932; 121-162; 75-120 pp; 1 fn. Belga cada un». *Criterion. Revista trimestral de filosofia*, núm. 33 (abril-setembre de 1933), p. 259-260.

Biogràfic

- Jaume Pi-Sunyer. «El professor Charles Richet». *Mirador. setmanari de literatura, art i política*, núm. 356 (12 de desembre de 1935), p. 2.

Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires

Conferències i xerrades

- «Conferència del reverend doctor Antoni Vinyals». *La Publicitat*, núm. 16.011 (14 de juliol de 1925), p. 8. [Breu nota sobre la conferència sobre ocultisme i metapsíquica a l'Ateneu de Barcelona].

Criptozoologia

Bèsties aquàtiques

Part forana

- «Ecos». *Diari de Girona d'avisos i notícies*, núm. 2 (6 de febrer de 1934), p 1. [Alguns monstres aquàtics observats entre 1848 i 1905].
- «Ecos». *Diari de Girona d'avisos i notícies* (11 de juliol de 1934), p 1. [Restes monstre a la platja del llac Fye].

Nessie

- «Ecos». *Diari de Girona d'avisos i notícies*, núm. 209 (14 de desembre de 1933), p 1. [Monstre del llac Ness].
- «Ecos». *Diari de Girona d'avisos i notícies*, (30 de gener de 1934), p 2. [Evidències del monstre del llac Ness].
- «Ecos». *Diari de Girona d'avisos i notícies*, (5 de febrer de 1934). [Monstre del llac Ness].

Entrevistes i opinions

Opinions

- «L'ocultisme». *Bages Ciutat*, núm. 641 (2 de febrer de 1912), p. 1-2.

Escepticisme

- Joan Sacs. «Satanàs a la moda». *La Publicitat*, núm. 17.154 (2 d'abril de 1929), p. 1. [Crítica coetània de d'interès dels francesos per l'endevinació i l'ocultisme en general].
- Filomel. «Espurnes». *Catalunya Social*, núm. 265 (12 de juny de 1926), p. 6-7. [Activitat escèptica de l'il·lusionista Carlos de Heredia].

Fetilleria, malediccions, rituals i encanteris

Bruixeria

Bruixeria dels segles XIV, XV, XVI, XVII i XVIII

- Agustí Prim Tarragó. «Les bruixes». *Lleida. Periòdic gràfic quinzenal d'informació i actualitats*, núm. 32 (10 d'agost de 1926), p. 174-175.

Bruixeria dels segles XIX i XX

- «Encara bruixes?». *Emporió*, núm. 99 (23 de febrer de 1919), p. 7.
- Joan Puigpey. «Folklore». *Emporió*, núm. 6 (21 de març de 1915), p. 3. [Malaltia i casa embuixada].

Malediccions

- «El faraó continua venjant-se». *La Publicitat*, núm. 15.408 (23 de maig de 1923), p. 3.
- «La mort de Lord Carnarvon». *La Veu de Catalunya*, núm. 8.425 (7 d'abril de 1923), p. 7.

- «Les fantasies creades al voltant de la mort de Lord Carnarvon». *La Publicitat*, núm. 15.372 (7 d'abril de 1923), p. 4.
- «Les mòries malèfiques». *La Publicitat*, núm. 15.393 (3 de maig de 1923), p. 1.

Moviments ocultistes [Socioreligions]

Espiritisme

Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires

Conferències i xerrades

- Càustic [pseud.]. «De l'estiu somnolent». *Llibertat*, núm. 38 (19 de setembre de 1925), p. 2.
- «Crònica. Informació local y comarcal. Vich». *Gazeta de Vich*, núm. 175 (30 de novembre de 1915), p. 5.
- «Crònica. Informació local y comarcal. Vich». *Gazeta de Vich*, núm. 199 (25 de gener de 1916), p. 5.
- «Tot Sants». *La Acción*, núm. 704 (2 d'agost de 1906), p. 2.

Congressos i convencions

- «Acte de propaganda de la Federació Espiritista Espanyola». *Full Oficial del dilluns*, núm. 429 (12 de març de 1934), p. 4.
- «A la recerca dels àngels». *La Publicitat*, núm. 16.070 (20 de setembre de 1925), p. 1.
- «El full oficial i l'espiritisme». *La Veu de Catalunya*, núm. 11.778 (14 de març de 1934), p. 1.
- «El Congrés Espiritista al Palau de Projeccions». *Full Oficial del dilluns*, núm. 455 (10 de setembre de 1934), p. 3.
- «L'espiritisme a Lleida». *Catalunya Social*, núm. 409 (13 d'abril de 1929), p. 283. [
- «L'espiritisme i les rates». *El Pla de Bages*, núm. 38 (19 de setembre de 1925), p. 2.
- «Miting espiritista». *Full Oficial del dilluns*, núm. 355 (10 d'octubre de 1932), p. 9.
- «Miting espiritista». *La Publicitat*, núm. 18.149 (11 d'octubre de 1932), p. 5.

Doctrinal

- Humbert Torres. «Defensa de la metapsíquica». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 100, (25 de juliol de 1929), p. 9-16.
- Humbert Torres. «D'espiritisme». *La Publicitat*, núm. 16.076 (29 de setembre de 1925), p. 4. [Secció «El lector diu». En defensa de l'espiritisme].
- Humbert Torres. «D'espiritisme». *La Publicitat*, núm. 16.138 (10 de desembre de 1925), p. 4. [Secció «El lector diu». En defensa de l'espiritisme].

Entrevistes i opinions

Opinions

- R. Abella Gil. «D'espiritisme». *La Publicitat*, núm. 16.098 (24 d'octubre de 1925), p. 4. [Secció «El lector diu». En contra de l'espiritisme].
- «Apostolat de l'oració. Intenció general pel mes d'agost. Que es posí una eficaç resistència a la plaga de l'esperitisme arreu tan estesa». *Fulla parroquial de Santa Maria de Ripoll*, núm. 908 (31 de juliol de 1927), p. 2.

- «Intol·lerància en acció». *L'Acció*, núm. 428, 2a època, Any X (30 de gener de 1931), p. 2-3. [Reproducció lletres del prevere Doménec Pie Burgués i de la Junta de La Fraternitat Humana de Terrassa sobre Miquel Vives Vives].
- J. J. C. «Contra l'espiritisme». *Catalunya Social*, núm. 525 (13 d'agost de 1927), p. 535. [Campanya de Pius XI].
- «L'espiritisme i els de "L'Acció"». *Avui. Periòdic catalanista republicà*, núm. 64 (3 de novembre de 1933), p. 2.
- Joan B. Manyà. «L'espiritisme contemporani». *La Paraula Cristiana*, núm. 14 (febrer de 1926), p. 100-114. [Crítica a l'espiritisme des del dogma catòlic].
- Joan B. Manyà. «L'espiritisme contemporani [II]». *La Paraula Cristiana*, núm. 16 (abril de 1926), p. 292-300.
- Jaume Marxuach Flaquer. «Espiritisme». *Cap-Aspre*, núm. 64, Any II (31 de març de 1934), p. 5. [Especulacions i crítica adversa sobre espiritisme a Calella].
- «Pràctiques impies, immorals, i supersticioses». *Fulla dominical del Bisbat de Barcelona*, núm. 16, (15 d'abril de 1928), p. 67 [3].
- Francesc Pujol. «L'espiritisme». *Mirador*, (4 de juny de 1936).
- J. Recasens i Mercadé. «Espiritisme i materialisme. I Les taules parlants». *Revista del Centre de Lectura de Reus*, núm. 175, 3a època (novembre de 1927), p. 257-259.
- J. Recasens i Mercadé. «Espiritisme i materialisme. II Els "mèdiums"». *Revista del Centre de Lectura de Reus*, núm. 176, 3a època (desembre de 1927), p. 289-291.
- J. Recasens i Mercadé. «Espiritisme i materialisme. III Falsedat dels "mèdiums"». *Revista del Centre de Lectura de Reus*, núm. 177, 3a època (gener de 1928), p. 6-7.
- J. Recasens i Mercadé. «Espiritisme i materialisme. IV La ciència contra els "mèdiums"». *Revista del Centre de Lectura de Reus*, núm. 178, 3a època (febrer de 1928), p. 44-45.
- J. Recasens i Mercadé. «Espiritisme i materialisme. V La filosofia positivista». *Revista del Centre de Lectura de Reus*, núm. 179, 3a època (març de 1928), p. 86-87.
- J. Recasens i Mercadé. «Espiritisme i materialisme. VI Objecions al materialisme». *Revista del Centre de Lectura de Reus*, núm. 180, 3a època (abril de 1928), p. 113-114.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme I. La nova lluita». *Catalunya Social*, núm. 259 (1 de maig de 1926), p. 9.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets).. «Campanya contra l'espiritisme II. L'espiritisme antic». *Catalunya Social*, núm. 260 (5 de maig de 1926), p. 9.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets).. «Campanya contra l'espiritisme III. L'espiritisme modern». *Catalunya Social*, núm. 261 (15 de maig de 1926), p. 9-10.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme IV. L'espiritisme, secta religiosa». *Catalunya Social*, núm. 262 (22 de maig de 1926), p. 4-5.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme V. El problema de la preexistència». *Catalunya Social*, núm. 264 (5 de juny de 1926), p. 9-10.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme VI. La metempsicosis». *Catalunya Social*, núm. 267 (26 de juny de 1926), p. 11-12.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme VII. Errors espiritistes sobre la pluralitat de mons habitats». *Catalunya Social*, núm. 269 (10 de juliol de 1926), p. 10-11.

- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme VII. Errors espiritistes sobre la pluralitat de mons habitats. (Continuació)». *Catalunya Social*, núm. 271 (24 de juliol de 1926), p. 10-11.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme VIII. Les teories». *Catalunya Social*, núm. 281 (2 d'octubre de 1926), p. 6-7.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme IX. Experiments i fenòmens espiritistes». *Catalunya Social*, núm. 282 (9 d'octubre de 1926), p. 10-11.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme IX. Experiments i fenòmens espiritistes. (Continuació)». *Catalunya Social*, núm. 286 (6 de novembre de 1926), p. 10-11.
- J. M. Serra de Martínez (psed. Joan Tusquets). «Campanya contra l'espiritisme X. (Conclusió)». *Catalunya Social*, núm. 290 (4 de desembre de 1926), p. 6-7.
- J. Tusquets. «Apologètica cristiana: L'espiritisme grotesc». *Perseverancia* (setembre de 1927).

Esdeveniments socials i incidents

- «Barreja». *L'Avi Muné*, núm. 226 (2 de setembre de 1922), p. 2.
- «Cartas de Fora». *La Campana de Gràcia*, (3 de gener de 1903), p. 4.

Organitzacions i xarxes

- «Crònica. Informació local y comarcal. Vich». *Gazeta de Vich*, núm. 169 (16 de novembre de 1915), p. 4-5.
- «Crònica. Informació local y comarcal. Vich». *Gazeta de Vich*, núm. 174 (27 de novembre de 1915), p. 4-5.
- Tafaner (pseud.). «Garbuix. Les sorpreses de l'espiritisme». *La Veu de l'Empordà*, núm. 1.218 (11 de febrer de 1928), p. 9.
- Ramon Vergés Paulí. «Espurnes de la llar, XXIX». *Heraldo de Tortosa*, núm. 2.355 (7 de novembre de 1933), p. 1.
- A. Vinardell Roig. «De París. L'espiritisme y les ciencias psíquiques. Sos adeptes y propagandistes a París. Sos avenços». *La Crònica. Periòdic catalanista d'avisos i notícies*, núm. 9 2a època (17 de gener de 1908), p. 1

Sessions

- «Clams». *Clam Popular*, núm. 49 (22 d'octubre de 1932), p. 3.
- «D'ací i d'allà». *Catalunya Social*, núm. 179 (4 d'octubre de 1924), p. 13.
- Tafaner (pseud.). «Garbuix. Els "misteris" de l'espiritisme». *La Veu de l'Empordà*, núm. 1263 (22 de desembre de 1927), p. 10.
- Tafaner (pseud.). «Garbuix. L'esperit de Napoleó en dansa». *La Veu de l'Empordà*, núm. 1203 (20 d'octubre de 1927), p. 8.

Transcomunicacions

- «Amb permís del difunt». *Diari de Vic*, núm. 1.103 (12 de febrer de 1934), p. 1.
- «Bon consell d'ultratomba». *La Veu de Catalunya*, núm. 8.461 (12 de juliol de 1923), p. 12. [Conan Doyle hauria rebut consells de l'esperit d'Alfred Charles William Harmsworth, lord Northcliffe].
- [Carles Soldevilla]. «Si els esperits s'hi barregen estem perduts». *La Publicitat*, núm. 17.056 (6 de desembre de 1928). [Comentari sobre una sentència a Alemanya on s'atorga la propietat d'un text literari a una mèdium]

Maçoneria

- R. Coll. «La maçoneria I. Societat secreta». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 18 (27 de novembre 1932), p. 4-6.
- R. Coll. «La maçoneria II. Societat filantròpica?». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 19 (12 de desembre de 1932), p. 6-7.
- R. Coll. «La maçoneria III. Hi ha divisió dins de la Maçoneria Internacional?». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 23 (4 de febrer de 1933), p. 6-7.
- R. Coll. «La maçoneria III. Societat revolucionària». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 20 (24 de desembre 1932), p. 5-6.
- R. Coll. «La maçoneria IV. Hi ha divisió dins de la Maçoneria Internacional?». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 24 (18 de febrer de 1933), p. 2-4.
- R. Coll. «La maçoneria V i últim. La maçoneria i el judaisme». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 25 (11 de març de 1933), p. 3-5.

Rosacreu

Perspectives i opinions

Catòlic antirosacreu

- «Circular del Sr. Bisbe sobre publicacions prohibides». *Aubada*, núm. 496 (25 de juny de 1927), p. 4. [Contra revista *Rosa-Cruz*, *Revista mensual de Ciencia Rosa Cruz i estudios afines*].

Teosofisme

Administracions públiques

- «Fascicle sobre teosofia, prohibit». *Diari de Granollers*, núm. 853 (11 de gener de 1929), p. 5.

Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires

Conferències i xerrades

- «Conferència Teosòfica». *L'Acció*, núm. 8890 (16 d'octubre de 1937), p. 2.
- «Inauguració d'un Club Teosòfic». *La Publicitat*, núm. 17.938 (6 de febrer de 1932), p. 9.
- «Informació general». *El Dia*, núm. 2174 (17 d'octubre de 1925), p. 2. [Conferència al centre Kama Bhakti de Terrassa].
- «La Música». *La Publicitat*, núm. 18.801 (6 de febrer de 1935), p. 8. [Conferència d'Artur Menéndez Aleaxandre sobre els valors ocults de la música].
- «Noves. Cassino Victòria». *Juventut*, núm. 359 (29 de gener de 1927), p. 12. [Conferència de Salvador Recasens. També inclou referència a conferència de Josep Castro sobre el tema del guariment de malalties amb el naturisme i la trofologia].

Mitjans de comunicació

Llibres

- «La teosofia controvertida». *La Acción*, núm. 304 (2 d'agost de 1928), p. 2.
- Maurici Serrahima. «"El Teosofisme" del Dr Tusquets». *El Pla de Bages*, núm. 7260, (13 de març de 1928), p. 1.

Prensa escrita

- «"El debate" i la doctrina teosòfica». *El Dia. Diari de Terrassa*, núm. 2908, (10 de juliol de 1928), p. 4. [Esment a l'article *El Debate* sobre l'extensió que adquireix la teosofia a Catalunya].
- «El Teosofisme. Article d'"El Debate"». *El Pla del Bages*, núm. 7353, (10 de juliol de 1928), p. 5. [Esment a l'article *El Debate* sobre l'extensió que adquireix la teosofia a Catalunya].
- «La Teosofia». *Gasetta Comarcal*, núm. 267, (10 de juliol de 1928), p. 3. [Esment a l'article *El Debate* sobre l'extensió que adquireix la teosofia a Catalunya].

Entrevistes i opinions

Opinions

- A Carner Borràs. «Nudistes, teosofistes i altres istes». *Diari d'Igualada*, núm. 538 (17 de març de 1933), p. 1.
- Càustic [pseud.]. «El Teosofisme a casa». *Llibertat*, núm. 106 (21 de juny de 1930), p. 2. [Inclou dades sobre activitat a Igualada i a Barcelona els anys 20].
- J. Civera Sormani. «Teosofisme». *Catalunya Social*, núm. 339 (19 de novembre de 1927), p. 760-761. [Esment a l'obra de Joan Tusquets].
- J. C. S. «El teosofisme I». *Gasetta comarcal*, núm. 123 (11 de gener de 1928), p. 1.
- J. C. S. «El teosofisme II». *Gasetta comarcal*, núm. 135 (25 de gener de 1928), p. 1.
- J. C. S. «El teosofisme III». *Gasetta comarcal*, núm. 143 (4 de febrer de 1928), p. 1.
- «Lluitar contra la teosofia». *Full Parroquial*, núm. 1074 (14 de setembre de 1930), p. 2-3.
- R. Coll. «El messies teosòfic». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 25 (11 de març de 1933), p. 8-9.
- R. Coll. «El teosofisme». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 21 (10 de gener de 1933), p. 6-8.
- R. Coll. «El teosofisme. II. El Déu del Teosofisme». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 23 (4 de febrer 1933), p. 4-5.
- R. Coll. «El teosofisme. III. El messies teosòfic». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 24 (18 de febrer 1933), p. 4-5.
- R. Coll. «El teosofisme. IV. La teosofia i el cristianisme». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 26 (25 de març de 1933), p. 5-6.
- «Lluitar contra la teosofia». *Full Parroquial*, núm. 1074 (14 de setembre de 1930), p. 2-3.

Unió Mental Internacional

Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires

Conferències

- «Menudències». *Llibertat*, núm. 41 (31 d'octubre de 1925), p. 2. [Conferència de de Nicolau Suàrez a l'Ateneu igualadí de la classe obrera].

Parapsicologia (metapsíquica) i fenòmens paranormals en general

Bibliogràfic

- Curial. «Dos llibres... dos homes». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 59 (10 de novembre de 1927), p. 12-13.

- Emili Mira. «Charles Richet.- Traité de Métapsychique. F. Alcan, éd. París, 1912». *Anal de Ciències Mèdiques*, núm. XVII (1923), p. 69-77. [Extensa descripció del volum i crítica negativa].
- Emili Mira. «Rèplica de un crític criticat». *Anal de Ciències Mèdiques*, núm. XVIII (1924), p. 105-106
- C. Montserrat. «Ferran Palmés, S. J. 'Metapsíquica i Espiritisme'. Editorial Razón y Fe, S. A., Madrid». *Criterion. Revista trimestral de filosofía*, núm. 29 (abril-juny de 1932), p. 215-216.
- Humbert Torres. «A propòsit d'una crítica». *Anal de Ciències Mèdiques*, any XVII (1923), p. 397-398.
- T. «Metapsíquica I». *Gazeta de Vich*, núm. 2.661 (24 de juliol de 1923), p. 1-2.
- T. «Metapsíquica II». *Gazeta de Vich*, núm. 2.663 (28 de juliol de 1923), p. 1-2.
- «Un nou llibre d'Ernesto Bozzano». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 81 (10 d'octubre de 1928), p. 12.
- «Un nou llibre del Dr. Humbert Torres». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 106 (25 d'octubre de 1929), p. 22.

Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires

Conferències i xerrades

- Leandro Cervera. «Matèria empírica que vol els honors de ciència. A propòsit de la conferència de Charles Richet». *La Publicitat*, núm. 15.471 (4 d'agost de 1923), p. 1.
- «Conferència». *Publicitat*, núm. 15.818 (29 de novembre de 1924), p. 5. [Conferència de Vilar de Tejada sobre Metapsíquica a la Institució Ballbé].
- «Noticiari». *Vida lleidatana: revista quinzenal il·lustrada*, núm. 66, (1 març de 1929), p. 108.
- «Dues conferències del Dr. H. Torres». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 92, (25 de març de 1929), p. 20-22.
- E. G. «Un moment feble del Pare Palmés». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 91, (10 de març de 1929), p. 19-20.
- «Les conferències de l'Ateneu». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 91, (10 de març de 1929), p. 21-22.
- «Lleyda. Altres noves». *La Veu de Catalunya*, núm. 10.224 (9 de març de 1929), p. 3.
- «Locals». *La Veu de Catalunya*, núm. 8.846 (17 d'octubre de 1924), p. 1. [Conferència de S. Degollada sobre la delimitació racional i experimental entre els fenòmens hipnòtics, metapsíquics i esperits].
- «Locals». *La Veu de Catalunya*, núm. 8.869 (15 de novembre de 1924), p. 1. [Conferència de S. Degollada sobre nova sèrie de fenòmens de psicologia experimental i la seva classificació].
- «Locals». *La Veu de Catalunya*, núm. 8.884 (28 de novembre de 1924), p. 1. [Conferència de Vilar de Tejada sobre Metapsíquica a la Institució Ballbé].

Edificis encantats

- «Cròniques barcelonines. La bola de neu». *La Cruz*, núm. 880, (19 de juliol de 1908), p. 1.
- «[El dilluns a la nit...]». *Cu-Cut*, núm. 322 (16 de juliol de 1908), p. 460.

- «El fantasma de Saragossa, encara». *El Bé negre. Setmanari satíric*, núm. 181 (12 de desembre de 1934), p. 2.
- El Reyet de la casa. «Bruixeria». *En Patufet*, núm. 287, (18 de juliol de 1908) p. 466-470.
- «Esquellots». *La Esquella de la Torratxa*, núm. 1.542 (17 de juliol de 1908) p. 474-476.
- «Falsa alarma a Vilanova». *La Publicitat*, núm. 18.334 (14 de maig de 1933), p. 2.
- «Fantasmes al carrer d'Agullers». *L'Autonomista*, núm. 9.637 (9 de juliol de 1935), p. 7.
- «La bola de neu». *La Cruz*, núm. 2.063 (19 de juliol de 1908), p. 1.
- «La casa dels sorolls misteriosos o El del trust ab un pam de nas». *La Campana de Gràcia*, núm. 2.045, (18 de juliol de 1908), p. 4.
- «La casa embruixada». *La Veu de Catalunya*, núm. 3.314 (13 de juliol de 1908), edició del vespre, p. 4.
- «La Casa misteriosa». *El Poble català*, núm. 880, (14 de juliol de 1908), p. 2.
- «Metrallades». *Metralla*, núm. 75 (16 de juliol de 1908), p. 4.
- «Mossegades». *¡Cu-Cut!*, núm. 322 (16 de juliol de 1908) p. 455-460.
- «Notícies de Barcelona. Ja tenim una altra casa embruixada». *La Veu de Catalunya*, núm. 3.352 (20 d'agost de 1908), p. 4.
- «Notícies de Barcelona. La casa embruixada». *La Veu de Catalunya*, núm. 3.314 (13 de juliol de 1908), p. 4.
- «Notícies de Barcelona. La casa embruixada». *La Veu de Catalunya*, núm. 3.314 (14 de juliol de 1908), p. 4.
- «Repics». *La Campana de Gràcia*, núm. 2.970 (22 de maig de 1926), p. 3.
- Tulp. «El bombo de la Ronda». *La Esquella de la Torratxa*, núm. 1.542 (17 de juliol de 1908), p. 467-468.
- «Uns sorolls a Vilanova». *La Veu de Catalunya*, núm. 11.517 (14 de maig de 1933), p. 13.

Entrevistes i opinions

Opinions

- Joan Alegret Segura. «Existeix un més enllà?». *Diari de Granollers*, núm. 846 (3 de gener de 1929), p. 3-4.
- «Bruixeries». *La Publicitat*, núm. 16.141 (13 de desembre de 1925), p. 1. [Informació sobre el cas coetani de Ronquerolles i el faquir Blancaman. Publicat de nou amb el títol secundari «Segona edició» en el número 16.165, a la mateixa pàgina, el dia 12 de gener de 1926].
- Humbert Torres. «Defensa de la metapsíquica». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 94, (25 d'abril de 1929), p. 8-16.
- Humbert Torres. «La metapsíquica i l'Església». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 90, (25 de febrer de 1929), p. 3-6.

Espectacles

- «Noticiari». *El Guinardó. Portaveu de "Mas Guinardó"*, núm. 23, II època, (setembre de 1932), p. 11-12.
- Joseph Pratdesava. «Hipnotisme i esperitisme I». *Gazeta de Vich*, núm. 2.664 (31 de juliol de 1923), p. 1

- Joseph Pratdesava. «Hipnotisme i esperitisme II». *Gazeta de Vich*, núm. 2.665 (2 d'agost 1923), p. 1-2.

Fantasmes, apareguts, ectoplasmes, etc. [Fenòmens psi-ε]

- Emili Codina. «Fantasmes hivernals». *Diari de Granollers* (31 de gener de 1928), p. 2.
- «Fantasma (?)». *El Bisbalenc*, núm. 214 (6 de novembre de 1931), p. 7
- Humbert Torres. «Defensa de la metapsíquica». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 95, (10 de maig de 1929), p. 12-17.
- Humbert Torres. «Defensa de la metapsíquica». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 96, (25 de maig de 1929), p. 10-15.
- «Un districte de Roma aterrit per un fantasma». *Diari de Granollers* (18 d'agost de 1928), p. 4.
- X. X. X. «Ja tenim fantasma». *L'Empordà federal* (1 de setembre de 1934), p. 4.

Psíquics, paragnostes, clarividents i místics

Mèdiums psíquics

- Ernesto Bozzano. «El retorn d'Oscar Wilde». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 72, (25 de maig de 1928), p. 15-19.
- Ernesto Bozzano. «El retorn d'Oscar Wilde». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 73, (10 de juny de 1928), p. 13-16.
- Ernesto Bozzano. «El retorn d'Oscar Wilde». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 74, (25 de juny de 1928), p. 10-16.

Psíquics i clarividents en general

- «Barreja». *L'Avi Muné*, núm. 297, (12 de gener de 1924), p. 2.
- «Esperits defraudats». *La Veu de Catalunya* (16 de maig de 1923), p. 13.
- «La superstició». *Diari de Mataró*, núm. 792 (16 de desembre de 1925), p. 1
- «Rondant pel món». *Diari de Granollers*, núm. 231 (3 de desembre de 1926), p. 4.

Visions religioses i fenòmens místics

- «L'estigmatitzada de Konnersreuth». *Fulla dominical del Bisbat de Barcelona*, núm. 16, (15 d'abril de 1928), p. 67 [3].
- P. R. Soler. «Sis anys de dejuni absolut». *Acció popular. Berga - Solsona*, núm. 21 (10 de gener de 1933), p. 4-6.

Reencarnació i supervivència de la memòria

- Humbert Torres. «Reencarnació i sociologia». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 112, (25 de febrer de 1930), p. 11-13.

Telepatia, precognició i clarividència [Fenòmens psi-γ]

- Ernesto Bozzano. «Criptestèsia supervivència». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 75 (10 de juliol 1928), p. 13-18.
- Ernesto Bozzano. «Criptestèsia supervivència». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 76 (25 de juliol 1928), p. 13-18.
- Ernesto Bozzano. «Criptestèsia supervivència». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 77 (10 d'agost de 1928), p. 14-19.
- Ernesto Bozzano. «Resposta a una objecció». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 78 (10 de setembre de 1928), p. 14-19.

estudis, núm. 81 (10 d'octubre de 1928), p. 14-18.

- Ernesto Bozzano. «Resposta a una objecció». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 82 (25 d'octubre de 1928), p. 13-18.
- Ernesto Bozzano. «Telepatia i psicomètria: en relació a Mrs. Piper». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 78 (25 d'agost de 1928), p. 11-18.
- Ernesto Bozzano. «Telepatia i psicomètria: en relació a Mrs. Piper». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 79 (10 de setembre de 1928), p. 11-18.
- Ernesto Bozzano. «Telepatia i psicomètria: en relació a Mrs. Piper». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 80 (25 de setembre de 1928), p. 13-18.
- R. Pla Armengol. «Sobre metapsíquica». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 60 (25 de novembre de 1927), p. 16-18.
- Humbert Torres. «Defensa de la metapsíquica». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 97 (10 de juny de 1929), p. 11-16.
- Humbert Torres. «Defensa de la metapsíquica». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 98 (25 de juny de 1929), p. 13-16.
- Humbert Torres. «Defensa de la metapsíquica». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 99 (10 de juliol de 1929), p. 10-15.
- «Un cas de clarividència. Un estudi de William James». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 87 (10 de gener de 1929), p. 16-18.
- «Un pensament de Richet». *Lleida. Revista d'informacions i estudis*, núm. 103, (10 de setembre de 1929), p. 19.

Visions religioses

- «El timo d'Ezkioga». *Empordà Federal*, núm. 796, segona època (2 de juliol de 1932), p. 5.
- F. D. «Una visita a Ezquioga». *El Correo Catalán*, núm. 18106 (16 d'agost de 1931), p. 2.
- «Lo que passa en Ezquioga». *El Correo Catalán*, núm. 18180 (12 de novembre de 1931), p. 1.

Serveis

- «Notícies». *El Pla de Bages*, núm. 3179 (24 de desembre de 1914), p. 3. [Expulsada una persona per repartir propaganda d'una cartomàntica].
- «Perseguint l'ocultisme clandestí». *La Publicitat*, núm. 17.659 (15 de novembre de 1930), p. 3. [Informació sobre la denúncia contra l'Institut Psicològic on es fan pràctiques d'hipnotisme, suggestió i ocultisme].
- P. L. «Un cas com un cabàs». *Diari d'Igualada*, núm. 127 (20 d'octubre de 1931), p. 3.

Terapèutica, guariments, suggestió i hipnosi

Asueroteràpia

- Àngel Trèmols. «Asuero». *Sol Ixent*, núm. 144 (15 de juny de 1929), p. 2.
- Àngel Trèmols. «Empaitant el Dr. Pont perquè ens digui quelcom del Dr. Asuero». *Sol Ixent*, núm. 145 (30 de juny de 1929), p. 1-2.

Guaridors [magnetitzadors, sanadors,...]

- C. «Límits de l'intrusisme». *Butlletí del sindicat de metges de Catalunya*, núm. 172 (desembre de 1934), p. 31-32. [Dona denunciada per intrusisme a al departament del Sena, a l'Estat francès en suposats poders de radiació a les mans].

Països Catalans

Catalunya

- «A la memòria del çurander Moreu». *Publicacions de la Terra*, núm. [6], (29 d'abril de 1929), p. [4-6].
- «De casa». *La Veu de l'Empordà*, núm. 479 (20 de desembre de 1913), p. [3]. [Aplicació raigs X].

Suggestió, hipnosi, magnetisme animal i mesmerisme

- El procés pels anònims de Tulle». *La Publicitat*, núm. 15.551, (6 de desembre de 1922), p. 4.
- «Hipnotisme?». *El Poble català*, núm. 3.690 (2 de maig de 1915), p. 2. [Noia de 18 anys amb una espècie de catalèpsia i s'especula possible hipnotisme].
- «Hipnotisme per ràdio». *La Publicitat*, núm. 16.802 (29 de gener de 1928), p. 6.
- E d'O. «La qüestió de l'hipnotisme». *Arxius de l'Institut de Ciències*, any I, núm. 1, (novembre de 1911), p. 132-136. [Comunicació presentada al IV Congrés internacional de Filosofia].
- «Les facecies d'un hipnotisme». *Esplai*, núm. 84 (9 de juliol de 1933), p. 4.
- «Notes». *Diario de Gerona de avisos y noticias*, núm. 283 (13 de desembre de 1928), p. 1.
- J. Pàmies Xercavins (ed.). «Les hipersòmnies en neuropatologia». *La Medicina catalana: portantveu de l'Occitània mèdica*, núm. 17 (15 de febrer de 1935), p. 191-197. [Reproducció íntegra del capítol del mateix nom de l'opuscle de Lluís Barraquer Ferré (dir.) Notes neurològiques. Barcelona: Servei de Neurologia. Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, 1934. Inclou notes sobre el son hipnòtic].
- Tutau. «Quelcom d'hipnotisme [I]». *Empordà Federal*, núm. 280, any VI (8 de juliol de 1916), p. 2-3.
- Tutau. «Quelcom d'hipnotisme [II]». *Empordà Federal*, núm. 282, any VI (22 de juliol de 1916), p. 2-3.
- Tutau. «Quelcom d'hipnotisme. III i últim». *Empordà Federal*, núm. 283, any VI (29 de juliol de 1916), p. 2-3. [Tot i el títol –introduït sembla que per error, la sèrie va continuar].
- Tutau. «Quelcom d'hipnotisme. IV». *Empordà Federal*, núm. 284, any VI (5 d'agost de 1916), p. 2-3.
- Tutau. «Quelcom d'hipnotisme. V». *Empordà Federal*, núm. 285, any VI (12 d'agost de 1916), p. 2-3.
- Tutau. «Quelcom d'hipnotisme [VI]». *Empordà Federal*, núm. 286, any VI (26 d'agost de 1916), p. 2-3.
- Tutau. «Quelcom d'hipnotisme [VI]». *Empordà Federal*, núm. 287, any VI (26 d'agost de 1916), p. 2.
- Tutau. «Quelcom d'hipnotisme [VII]». *Empordà Federal*, núm. 288, any VI (2 de setembre de 1916), p. 2.

Conferències, congressos, col·loquis, xerrades, reunions, homenatges i fires

Conferències i xerrades

- «Conferència Magnetisme». *La Publicitat*, núm. 15.949 (2 de maig de 1925), p. 3.
- «Crònica de Barcelona». *El Poble català*, núm. 1.902 (4 de març de 1911), p. 2. [Conferència d'hipnotisme a l'Ateneu Autonomista del districte IV].
- «Crònica de Barcelona». *El Poble català*, núm. 2.204 (18 de març de 1911), p. 2. [Conferència d'hipnotisme al Gran Casino del Bosc].
- «Crònica de Barcelona». *El Poble català*, núm. 2.312 (8 de juliol de 1911), p. 2. [Foment republicà català de Sants].
- «Darreras notícies». *La Veu de Catalunya*, núm. 827 (1 de maig de 1901), Edició vespre, p. 3. [Sessió acadèmica sobre hipnotisme a la Societat Médich-Farmacèutica dels Sants Cosme i Damià. La notícia es repeteix al matí següent].
- «Notícies de Barcelona». *La Veu de Catalunya*, núm. 1.010 (31 d'octubre de 1901), Ed. matí, p. 2. [Sessió acadèmica sobre hipnotisme a l'Institut Médich Farmacèutic].
- «Notícies de Barcelona». *La Veu de Catalunya*, núm. 1.023 (13 de novembre de 1901), Ed. vespre, p. 2. [Nova sessió acadèmica sobre cas clínic d'hipnotisme a l'Institut Médich Farmacèutic. També a l'edició del matí del dia següent].
- «Notícies de Barcelona». *La Veu de Catalunya*, núm. 4.263 (18 de març de 1911), ed. matí, p. 2. [Conferència sobre magnetisme, hipnotisme, ... al Casino del Bosch].
- «Notícies de Barcelona». *La Veu de Catalunya*, núm. 4.686 (4 de juny de 1912), ed. vespre, p. 2. [Conferència sobre magnetisme i hipnotisme a l'Ateneu Enciclopèdic Popular].
- «Noves». *Gent Nova*, núm. 621 (25 d'octubre de 1913), p. 8.
- «Noves». *Gent Nova*, núm. 622 (1 de novembre de 1913), p. 7.
- «Segarra». *La veu de Catalunya*, núm. 7.496 (21 de març de 1920), p. 12.
- «Una conferència». *El Poble català*, núm. 3.110 (19 de setembre de 1913), p. 2. [Conferència Centre cultura racional de Sants].
- «Vida corporativa». *El Poble català*, núm. 722 (8 de febrer de 1908), p. 2. [Conferència Ateneu popular de Sant Andreu del Palomar].
- «Vida corporativa». *El Poble català*, núm. 1.107 (26 de febrer de 1909), p. 2. [Conferència i curs d'hipnotisme a l'Ateneu enciclopèdic popular].
- «Vida corporativa». *El Poble català*, núm. 1.902 (19 de maig de 1910), p. 2. [Conferència d'hipnotisme a l'Ateneu obrer del districte II].

Docència

- «Ateneu enciclopèdic popular». *El Poble català*, núm. 156 (19 de juliol de 1906), p. 2.

Espectacles

- «Debuts i beneficis». *El Poble català*, núm. 3.816 (6 de setembre de 1915), p. 2. [Ressenya èxit d'Onofroff al Teatre espanyol].
- «De Palamós. Espectacles». *Baix Empordà. Setmanari nacionalista*, núm. 581 (12 de desembre de 1920), p. 3. [Ressenya èxit d'Onofroff].
- «El Teatre. Noves, ecos i anècdotes... Poliorama». *La Publicitat*, núm. 17.296 (14 de setembre de 1929), p. 5. [Ressenya èxit d'Onofroff].
- «Els experiments d'hipnotisme». *El Poble català*, núm. 4.168 (27 d'agost de 1916), p. 2. [Restriccions al tipus de públic que pot accedir a l'espectacle d'hipnotisme al Teatre Novetats].

- «Noves». *La Estiuada*, núm. 45 (25 d'agost de 1911), p. 3. [Actuació amb hipnotisme de Mauri a Sant Hilari].
- Jaume Passarell. «El magnetitzador Onofrof». *Mirador*, núm. 354 (28 de novembre de 1935), p. 2.
- «Solts i noves. Atraccions». *Baix Empordà. Setmanari nacionalista*, núm. 626 (30 d'octubre de 1921), p. 2. [Actuació del grup Bros].
- «Teatre Catalunya». *El Poble català*, núm. 2980 (11 de maig de 1913), p. 2. [Actuació de James Mapelli].

Ufologia

Observacions, deteccions i albiraments

Llums al cel, pors aèries, màquines volants (observacions prearnoldianes)

- «Llum misteriosa». *Emporió*, núm. 34 (28 de maig de 1916), p. 7.
- «Una pluja de meteors». *La Veu de Catalunya*, núm. 9.477 (15 d'octubre de 1926), p. 5. [Pluja d'estels o globus amb coets].